

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

„Čtyřlístek je kamarád“

VYPRACOVÁNO PEDAGOGICKOU RADOU
PLATNOST OD 1. 9. 2023 DO 31. 8. 2026

č. j. 40/2020
aktualizace k 1. 1. 2026

Obsah

OBSAH	2
1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	5
3.1. VĚCNÉ PODMÍNKY	5
3.2. ŽIVOTOSPRÁVA	7
3.3. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY	8
3.4. ORGANIZACE	8
3.5. ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	9
3.6. PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ	10
3.7. SPOLUÚČAST RODIČŮ	12
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	13
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU „ČTYŘLÍSTEK JE KAMARÁD“	14
6. VYSVĚTLIVKY A STRUKTURA ŠVP	15
7. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	16
7.1. JÁ A ČTYŘLÍSTEK	16
7.2. ČTYŘLÍSTEK VE SPOLEČNOSTI	19
7.3. ČTYŘLÍSTEK V PŘÍRODĚ	22
7.4. TVOŘIVÝ ČTYŘLÍSTEK	24
7.5. ZDRAVÝ ČTYŘLÍSTEK	27
8. SPECIFICKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY	30
8.1. PROGRAM PRO PRÁCI S NADANÝMI DĚTMI	30
8.2. PROGRAM NA PŘIROZENÝ ROZVOJ ŘEČI	31
8.3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S PŘIZNANÝMI PODPŮRNÝMI OPATŘENÍMI ...	32
8.4. PROGRAM EVVO	33
8.5. SPECIFIKA PRÁCE S DVOULETÝMI DĚTMI	34
8.6. DISTANČNÍ VÝUKA	35
8.7. JAZYKOVÁ PODPORA DĚTEM S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA	36
9. EVALUAČNÍ SYSTÉM	36

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE O ŠKOLE

Název:	Mateřská škola ČTYŘLÍSTEK, Žamberk
Adresa:	Tylova 1244, Žamberk, 564 01
IČO:	75017458
Kontakty:	
MŠ:	465 613 405 (odhlašování dětí)
Ředitelka:	465 611 630, 739 279 007
Účetní:	465 611 631
Vedoucí stravování:	465 611 628
E-mail:	ctyrlistek.zamberk@seznam.cz
Web. stránky:	msctyrlistek-zamberk.cz, aplikace „Naše MŠ“ – i odhlašování dětí
Foto:	aplikace Naše MŠ (přístupové údaje na třídě)
Ředitelka:	Bc. Iva Pražáková
Zástupkyně ředitelky:	Kateřina Peterková, DiS.
Personál:	
Včeličky:	Bc.Iva Pražáková, Denisa Lauterbachová, DiS, Soňa Hudačová
Veverky:	Stanislava Páchová, Hana Peterková, DiS.
Žabičky:	Ivana Frajvaldová, Gabriela Mašková, DiS.
Berušky:	Kateřina Peterková, DiS., Zdeňka Holakovská
Školní asistentka:	Martina Hovádková, DiS.
Asistent pedagoga:	Renata Musílková (Ve)
Vedoucí školní jídelny:	Pavla Dušková
Účetní:	Markéta Filipová
Kuchařky:	Jana Fejksová Zuzana Keprtová
Školník:	Jaroslav Pražák
Uklízečky:	Zdeňka Dušková, Helena Lehká
Zřizovatel:	Město Žamberk, Pardubický kraj
Sídlo zřizovatele:	Masarykovo nám. 166, Žamberk, 564 01
Právní forma organizace:	Príspevková organizace

2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

„Čtyřlístek je symbolem štěstí, vědomí, že jsem součástí něčeho, že někam patřím.“

Naše vize: Otevřené, bezpečné místo uprostřed přírody, kde zabezpečíme uspokojování přirozených potřeb dítěte a rozvoj jeho osobnosti ve spolupráci s rodinou a v návaznosti na ni tak, aby předškolní výchova přispívala ke zvýšení sociálně kulturní úrovně péče o dítě a vytvářela předpoklady jejich pozdějšího vzdělávání.

Naším posláním je podpora zdravého tělesného, psychického a sociálního vývoje dítěte, vytváření optimálních podmínek pro jeho individuální osobnostní rozvoj v bezpečném, stále se rozvíjejícím přírodním prostředí, zaměřeným na logopedickou prevenci, ekovýchovu a prevenci kriminality s dopravní problematikou, s kvalifikovaným kolektivem pracovníků.

Naši Mateřskou školu Čtyřlístek najdeme na periferii města, kde je nedaleko průmyslová zóna, vlakové nádraží a jedna z největších továren Bühler. V bezprostřední blízkosti je starší zástavba rodinných a činžovních domů. Jsou více než 40 let staré, proto i věkové složení většiny obyvatel v okolí je nad 50 let. V posledních dvou letech se však rychle rozrůstá stavba rodinných domků v lokalitě Velký Hájek, která je částečně na katastrálním území města Žamberk a částečně vesnice Dlouhoňovice.

Samotná Mateřská škola Čtyřlístek je v krásném prostředí bývalého lesoparku, patřícího továrně Bühler, se kterou tvoří jihozápadní hranici oddělenou plotem. Při vstupu z Tylovy ulice do areálu míjíme po pravé straně smíšený lesík, který se táhne po celé severovýchodní straně oplocení a končí svahem a velkou pasekou s centrálním ohništěm a ekologickým jezírkem. Svahu se využívá nejvíce v zimě na bobování, sáňkování a klouzání. V zadní části lesíku byl vybudován nový vstup s chodníkem, u kterého se nachází parkoviště školy.

Celý areál je rozdělen asfaltovou cestou na přední a zadní část. V zadní části je travnatá plocha s velkým dopravním hřištěm uprostřed, dvěma pískovišti a s konstrukcí na prolézání a klouzání. K dispozici jsou zde dvě terasy, na 2 letní záchody je možný přístup zvenku. Uprostřed celého areálu jsou dva pavilony spojené budovou s hospodářským zázemím – kuchyní, prádelnou, kancelářemi pro ředitelku, účetní a vedoucí školního stravování. Nalézá se zde také sklad potravin a dílna pro pana školníka.

V roce 1979 byl slavnostně otevřen první pavilon pro 56 dětí a o rok později druhý pro dalších 56 dětí.

Od 1. 1. 2003 je MŠ právním subjektem s novým názvem Mateřská škola Čtyřlístek, Žamberk.

V roce 2005 prošla naše Mateřská škola rozsáhlou rekonstrukcí s výměnou akumulčních kamen, novými plastovými okny a následného zateplení všech budov. Každá třída má na jednom podlaží k dispozici hygienické zázemí s 5 umyvadly a 5 záchody pro děti. Je zde také šatna pro děti, přípravná jídla pro děti a šatna s WC pro učitelky. U každé třídy je též malá úklidová místnost, v dolních třídách je letní záchod s přístupem zvenku. Centrem jsou 2 části třídy – první pracovní se stoly na stolování a práci a druhá s kobercem slouží jako herna a ložnice. Z přízemních tříd je přímý vstup přes terasu na zahradu. Horní třídy mají balkon přes celou délku tříd.

Naše Mateřská škola Čtyřlístek patří k nejlépe situovaným školám v širokém okolí. Pro stálé využití prostor kolem MŠ je vyhledávána rodiči při výběru umístění dětí do předškolního zařízení. Mateřská škola zajišťuje stravování dětí vlastní školní jídelnou, není problémem přizpůsobit stravu dětem s různými dietami.

3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

3.1. VĚCNÉ PODMÍNKY

Máme nově zrekonstruované sociální zařízení pro děti, vlastní kuchyň, šatny pro děti i personál, místnosti na úklidové prostředky, kancelář ředitele, kancelář účetní i vedoucí školního stravování, dílnu pro školníka, ale i prádelnu. Prostory MŠ jsou účelně využity.

Třídy jsou velké a světlé. Prostor je využíván jak pro řízené, tak hlavně pro spontánní činnosti dětí. Hračky jsou volně a dostupně ve skříňkách, též knihy, časopisy a drobné stavebnice. Hračky se snažíme postupně vyměňovat podle potřeb a finančních možností. Nábytek v některých třídách je původní, proto ho podle možností postupně obnovíme. Třídy jsou rozdělené na několik hracích koutků, které jsou plně využívány. Nábytek svou výškou odpovídá věku dětí. Stolečky i židličky jsou rozdělené podle výšky dětí. V současné době budeme dále obnovovat i rozšiřovat náčiní a nářadí ve třídách i venku, abychom podporovali přirozený pohyb dítěte. Na třídě je k dispozici mobilní interaktivní panel.

Výtvarný materiál je na přístupném místě k volnému použití. Výrobky si děti berou domů nebo slouží k výzdobě prostor v MŠ, kde si je mohou prohlédnout i rodiče.

Budova MŠ je obklopená zahradou a lesem, proto přírodní prostředí využíváme po celý školní rok při pobytu venku, ke hrám, sportování, ale i k akcím s rodiči. Nechybí lanové prvky – pavouk, pyramida, houpací hnízdo, dále je zde hmatový chodník s palisádami, pískoviště s pískovnou, průlezky, pružinová houpadla, kolotoč a kladina, sloužící k upevňování koordinace, rovnováhy, k chůzi po zvýšené ploše, dřevěné lavičky – kočkopes a mašinka od místního řezbáře.

Součástí přední zahrady je Skřítkova přírodovědná naučná stezka. Naučná stezka je ideální způsob, jak seznámit děti zábavnou a hravou formou se druhy rostlin a živočichů, kteří u nás žijí. Po stezce (trasa po listnatých a jehličnatých stromech) jsou rozmístěny výchovně vzdělávací prostředky (věž poznání, pozorovatelná, pexeso, kuličkolam, rozklad odpadků v přírodě), kde děti získávají nové informace prožitkem, teda interaktivně se v předškolním věku jeví jako nejlepší forma, přijatelná věku dítěte a jeho schopnostem pochopit a zapamatovat si nové informace.

Nově jsou vybavené terasy školky, které jsou propojeny se současnou Skřítkovou naučnou stezkou. Jsou zde využity podobné prvky, kde se děti hravou formou seznámí s druhy zvířat, rostlin, ptáků, hub, stromů apod. Na terase jsou umístěny oboustranné dřevěné panely a magnetické tabule s biotopy, makety ptáků a stromů i hub.

Vytvořili jsme tak inspirativní místo, kde vztah k přírodě i svoje dovednosti budou moci rozvíjet.

Na silničním hřišti můžeme procvičovat pravidla silničního provozu – jak řidičů, tak chodců, seznamování s dopravními značkami. Na jízdu nesmí chybět helma. To vše nám umožňuje plnit zásady zdravého životního stylu.

Všechny vnitřní a venkovní prostory MŠ splňují bezpečnostní a hygienické normy dle platných předpisů, které se týkají čistoty, teploty, vlhkosti vzduchu, osvětlení a hluchnosti.

Zahrada jako přírodní učebna (příklady činností):

Přenesení činností na školní zahradu do přírody. Volný pohyb, pozorování, zkoumání, učení se nových věcí. Děti mohou využívat všech smyslů, chápou pak více souvislosti a vnímají změny v přírodě. K využívání máme záhonky, kamenné mlhoviště, různé druhy stromů a keřů na naší zahradě. Přímou pozorujeme život na zahradě pomocí lupy.

- třídní záhonek – pletí, sázení, zalévání
- práce na zahrádce - zalévání, hrabání
- využívání herních prvků
- „hmatový chodníček“ na zahradě – střídání terénu: kámen, dřevo, písek, kůra
- využívání přírodnin ke hře i k tvoření
- sběr kaštanů pro zvířátka, jejich využití ke hrám
- přímé pozorování života na zahradě s pomocí lupy
- pozorování a krmení ptáků v krmítku
- zdobení vánočního stromčeka pro ptáčky
- maximální využívání zahrady pro společné pohybové, výtvarné a hudební činnosti
- pobyt venku za každého počasí
- kompost – pochopení jeho funkce na zahradě
- pozorování změn v přírodě kolem nás
- mlhoviště - kameniště – možnost hrát si s drobnými kameny
- pískovna – práce s pískem, pokusy
- „Skřítkova naučná stezka“ + výchovně vzdělávací tabule k osvojení a získání nových informací o přírodě
- „Inspirativní terasy s edukativními prvky“ – vybavené terasy oboustrannými tabulemi, magnetickými tabulemi s biotopy a druhy maket ptáků, stromů a hub

Záměry pro další období:

- vybavovat MŠ moderními pomůckami a pomůckami pro děti v přírodním stylu a pomůckami k podpůrným opatřením
- zastřešit terasy, vybavit je a vybudovat tak přírodní učebny (propojenost s vnitřními třídami)

3.2. ŽIVOTOSPRÁVA

Dětem je podávána vhodná strava odpovídající jejich věku s dostatkem zeleniny, ovoce, tekutin a ostatních surovin důležitých pro zdravý vývoj dle nutričního doporučení a dodržování spotřebního koše. Děti mají po celý den k dispozici na třídách dostatek tekutin a mezi jednotlivými podávanými pokrmy jsou dodržovány vhodné časové intervaly. Děti nejsou do jídla nuceny. Je zajištěn pravidelný denní rytmus a řád, který je dostatečně flexibilní, aby se dalo reagovat na aktuální situace.

Dětem je během dne zajištěn dostatek pohybu ve třídách. Ať je to v ranních hrách, TV chvilkách – zde zařazujeme zdravotní, relaxační i protahovací cviky, ale hlavně venku. Pobyt venku je pravidelný, přizpůsobený povětrnostním podmínkám. Pokud počasí dovolí, využíváme pobyt na školní zahradě, kde je mnoho příležitostí pro prožitkové učení, pro objevování a tvoření dětí.

V denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku, ale i odpočinku jednotlivých dětí. Děti si odpočinou při pohádce nebo relaxační hudbě. Dětem s nižší potřebou spánku je nabízen jiný klidný program. Pro odpolední volný pohyb dětí se skládají lehátka nebo matrace ke zdi.

Pro zlepšení volného a koordinovaného pohybu je na zahradě MŠ vybudován systém průlezek. Děti tak mohou rozvíjet své pohybové aktivity, zdokonalovat a upevňovat je.

Rozvíjíme samostatnost při sebeobsluze, s dopomocí kamarádů nebo učitelky. Dohlížíme, aby v rámci otužování děti nebyly zbytečně oblečené jak ve třídě, ale i venku. Přiměřenost je prevence, pak se děti potí a jsou více náchylné k nemocem. Řídíme se heslem: „Není špatné počasí, ale špatné oblečení.“

Záměry pro další období:

- vést i nadále děti ke zdravému životnímu stylu, k samostatnosti a správným stravovacím návykům
- přednášky pro rodiče o významu životního stylu v životě předškolního dítěte (jaké potraviny nakupovat, stravovací návyky dětí, jak se dá předejít obezitě, k čemu je dobrá kultura stolování, proč je dobré už od dětství střídát pohyb a odpočinek – co se tím vytváří za návyk do dalšího života...)

3.3. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY

Prioritou naší Mateřské školy Čtyřlístek je, aby se děti i dospělí cítili v prostředí školy dobře, spokojeně a bezpečně, a aby vzdělávací nabídka odpovídala mentalitě předškolního dítěte a potřebám jeho života. Učitelky respektují obecně lidské, vývojové a individuální potřeby dětí, jednají nenásilně, přirozeně, citlivě a navozují atmosféru pohody a klidu a ovlivňují je prosociálním směrem.

Všechny děti v naší školce mají rovnocenné postavení. Třídy jsou pro děti kamarádkým společenstvím, které má potřebný řád a poskytováním jasných a srozumitelných pokynů se děti učí pravidlům soužití. Při řešení problémů mezi dětmi se snažíme, aby si děti problém vyřešily samy: „Z očí do očí.“ Ublížené dítě má vždy možnost projevit své pocity.

Způsob, jakým učitelky děti vedou je vstřícná a naslouchající komunikace mezi nimi. Je vyloučeno manipulování s dítětem, zbytečné organizování, nezdravá soutěživost dětí a násilná komunikace.

Učitelky dětem umožňují a podporují u nich aktivní spoluúčast a samostatnost v rozhodování, v sebeobsluze apod. Vedou je k celkové samostatnosti, která je velmi důležitá pro celý život. Po dohodě s rodiči nabízí možnost u nově přichozích dětí individuálně upravit dobu pobytu v MŠ a umožňují rodičům se s dětmi do školky ještě před nástupem podívat a kdykoliv si pohrát.

Učitelky podporují děti v samostatných pokusech, jsou uznalé, povzbuzují děti, oceňují a vyhodnocují konkrétní projevy a výkony dětí a umožňují dětem se ke konkrétní situaci vyjádřit a zhodnotit ji. Učí je svým vlastním příkladem ve vztazích mezi dětmi a dospělými, vzájemné důvěře, toleranci, ohleduplnosti, zdvořilosti a vzájemné pomoci. Naše MŠ je vstřícná k integraci dětí s příznými podpůrnými opatřeními (viz H3).

Záměry pro další období:

- nadále provádět prevenci logopedických vad, případně odkazovat ke klinickému logopedovi, proškolení učitelek na logopedické preventistky
- věnovat větší individualitu pro děti s cizím mateřským jazykem a vést je k jazyku českému
- nadále individualizovat práci s dětmi, s dětmi s OŠD, s dětmi s příznými podpůrnými opatřeními

3.4. ORGANIZACE

Denní řád v naší MŠ je dostatečně pružný a tím nám umožňuje reagovat na individuální možnosti dětí a na jejich aktuální či aktuálně změněné potřeby, vycházející z potřeb a zájmů dětí a vyhovuje individuálním vzdělávacím potřebám a možnostem dětí.

Učitelky se plně věnují dětem a děti ve vytvořených podmínkách nacházejí potřebné zázemí, klid, bezpečí a soukromí. Upravením pracovní doby a větším překrýváním učitelek na třídě vzniká také větší prostor pro individuální práci se skupinami starších nebo mladších dětí (věkovými skupinami). Poměr spontánních a řízených činností se snažíme poskytnout vyvážený a to i nad rámec běžného programu. Zdravé dítě je prioritou, proto jsou do

denního programu pravidelně zařazovány řízené preventivní pohybové aktivity, při kterých za příznivého počasí využíváme lesopark a velkou zahradu, která obklopuje celou naši školu.

Dětem poskytujeme dostatek času i prostoru pro spontánní hru, kterou mohou dokončit nebo v ní později pokračovat a všechny jejich aktivity jsou organizovány tak, aby děti podněcovaly k vlastní aktivitě a experimentování.

Vytváříme dětem podmínky jak pro individuální činnosti, tak i společné v různě velkých skupinách a pokud to potřebují, mají možnost se uchýlit do soukromí a neúčastnit se společných činností. Naše škola je nově zrekonstruovaná a poskytuje dětem vhodné, kvalitní a dostatečné vybavení pro realizaci plánovaných činností.

Někteří pedagogičtí pracovníci jsou proškoleni v programu „Začít spolu“, jehož filosofii šíří dál (nejen mezi děti, ale i rodiče a kolegy). Připravujeme děti na to, aby se v budoucnu aktivně zajímaly o učení, uměly se samy a efektivně učit, učení je bavilo a nebylo pro ně spojeno s nadměrným stresem.

Dostatek kvalitních podnětů pro stimulaci duševního a fyzického rozvoje:

- sportovní vyžití – sportujeme s dětmi, hrajeme nové hry
- tvořivé činnosti – děti tvoří při rukodělných pracích, při malování apod.
- hudba – podporujeme u dětí hru na hudební nástroje, rozvíjíme rytmizační, taneční a hlasové schopnosti
- příroda – poznáváme ji a objevujeme společně její tajemství
- moderní technologie a zařízení (v rozumné míře) – využíváme interaktivní panel
- cvičíme nenásilně schopnost dítěte přijmout nějaký úkol, pracovat na něm a dokončit jej
- knížky – čteme dětem, rozvíjíme tím jejich slovní zásobu a schopnost vyjadřovat myšlenky, rozvíjíme předčtenářskou gramotnost
- poskytujeme dětem možnost hrát divadlo (s kostýmy, maňásky)
- děti mají dostatek kvalitního odpočinku – pro dětský organismus platí, že si nejlépe odpočine přechodem od jedné činnosti k jiné, ta však pro něj musí být dostatečně radostná a zajímavá
- příležitosti pro poznání zajímavých lidí a poznání společenských vztahů
- užíváme si s dětmi dobrodružství, legraci i zábavu

Záměry pro další období:

- vzdělávací nabídku přizpůsobovat možnostem a potřebám dětí

3.5. ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

V čele školy, jako právního subjektu, stojí ředitelka, která zodpovídá za plnění úkolů organizace, zpracovává školní vzdělávací program ve spolupráci celého týmu. Ředitelka vytváří prostor pro spoluúčast při řízení pro všechny zaměstnance, názor každého je přijímán. Povinnosti všech pracovníků vymezují pracovní náplně, kompetence jsou zpracovány jako příloha školního vzdělávacího programu.

Je třeba vést všechny pracovníky k uvědomění si myšlenky, že o tom, jak se bude dítě v mateřské škole cítit, rozhodují vztahy všech, kteří se na jeho vzdělávání podílejí.

Poradním orgánem ředitelky je jmenovaná pedagogická rada, která se schází 1x měsíčně (plán pedagogických rad), provozní porady jsou 3x ročně a jsou společné s pedagogickými pracovníky.

- jasné, přehledně strukturované plánování
- pedagogické a metodické vedení – konzultace s ředitelkou, ostatními spolupracovníci
- způsob informování rodičů (osobní kontakt, webové stránky, nástěnky pro rodiče, rodič jako pozorovatel ve třídě)
- spolupráce s partnery (zřizovatel, pedagogicko-psychologická poradna, SPC, základní škola, ZUŠ, Animo, muzeum, dětský lékař, klinický logoped, Besip, Mas Orlicko)
- kontrolní + hospitační činnost, rozhovor ihned po hospitaci, co se podařilo, co ne – analýza, zpětná vazba, závěry, případná přijatá opatření
- organizační struktura MŠ (kompetence pracovníků)

Záměry pro další období:

- snaha o systematické provádění hospitační činnosti, podpora průběžných a vzájemných hospitací
- zapojovat všechny spolupracovníky do chodu školy, respektovat jejich názor, ponechávat dostatek pravomocí, podporovat týmovou práci

3.6. PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ

Jméno a příjmení	Pracovní zařazení	Kvalifikace	Prac. úvazek
Bc. Iva Pražáková	Ředitelka	– SPgŠ Litomyšl – v roce 2009 - „kvalifikační studium pro ředitele škol a školských zařízení“ – v roce 2014 ukončení studia Školského managementu UP Olomouc – program „Začít spolu“	1,0
Kateřina Peterková, DiS.	Zástupkyně ředitelky	– SŠUP – reklamní a propagační služby (ekonomika a podnikání) – VOŠP Litomyšl – předškolní a mimoškolní pedagogika, speciální pedagogika – logoped. preventistka	1,0
Ivana Frajvaldová	Tř. učitelka	– SPgŠ Litomyšl	1,0

Stanislava Páchová	Tř. učitelka	– SPgŠ Litomyšl – logoped. preventistka	1,0
Zdeňka Holakovská	Tř. učitelka	– současné studium VOŠ Litomyšl – speciální pedagogika	1,0
Soňa Hudačová	Tř. učitelka	– kurz asistent pedagoga – současné studium VOŠ Litomyšl – speciální pedagogika	0,77
Renata Musílková	Asistent pedagoga	– kurz asistent pedagoga	1,0
Hana Peterková, DiS.	Tř. učitelka	– VOŠ Litomyšl – předškolní a mimoškolní pedagogika, speciální pedagogika – logoped. preventistka	1,0
Martina Hovádková, DiS.	Školní asistent	– kurz školního asistenta	0,5
Denisa Lauterbachová DiS.	Tř. učitelka	– gymnázium Žamberk – VOŠP Litomyšl – předškolní a mimoškolní pedagogika, speciální pedagogika	1,0
Gabriela Mašková, DiS.	Tř. učitelka	– VOŠP Litomyšl – předškolní a mimoškolní pedagogika	1,0
Pavla Dušková	Vedoucí ŠJ	– Přírodovědné lyceum Kostelec	0,5
Zdeňka Dušková	Uklízečka	– vyučena	1,0
Helena Lehká	Uklízečka	– vyučena	1,0
Filipová Markéta	Účetní	– Gymnázium Lanškroun	1,0
Zuzana Keprtová	Kuchařka	– vyučena	1,0
Jana Fejksová	Kuchařka	– vyučena	1,0
Jaroslav Pražák	Školník	– vyučen	1,0

Pedagogové využívají nabídky Centra celoživotního vzdělávání, NPI ČR, MAS Orlicko - výběr školení vychází z potřeb školy a každého jedince. Zejména začínající učitelky jsou vysílány na školení o tvorbě Školního vzdělávacího plánu, Třídního vzdělávacího plánu, plánování, evaluace, individualizace ve vzdělávání, práce s dětmi mladších 3 let.

Specializované služby (logopedie, péče o dítě se speciálními vzdělávacími potřebami...) zajišťujeme s odborníky (klinický logoped, PPP, SPC, dětský lékař).

Pro učitelky je zajištěna pedagogická literatura, literatura pro tvořivou práci, především z edice Portál. Aby práce byla stále kvalitnější, a tvořivější stále obohacujeme didaktickou literaturu i třídní nápadníky.

Záměry pro další období:

- neustálé doškolování pracovníků v návaznosti na záměry MŠ, podpora vzdělávání zaměstnanců
- uvítat každou iniciativu pracovníků, směřující ke zkvalitnění vzdělávání dětí

3.7. SPOLUÚČAST RODIČŮ

V naší MŠ se snažíme s rodiči dětí velmi úzce spolupracovat. Informujeme rodiče o prospívání jejich dětí i o individuálních pokrocích, které děti ve svém rozvoji dosahují. Mezi rodiči a pedagogy se snažíme vytvořit vztah založený na oboustranné důvěře, respektu, porozumění a ochotě spolupracovat. Rodiče mohou být přítomni výchovným činnostem ve třídě.

Na začátku školního roku pořádáme společnou schůzku rodičů a dětí naší MŠ u táborového ohně. Rodiče mají možnost poznat nejen pedagogy naší MŠ, ale i paní kuchařky, uklízečky, účetní, vedoucí školního stravování a pana školníka. V průběhu měsíce září se v jednotlivých třídách těšíme na společné posezení učitelek s rodinou, na kterém společně plánujeme aktivity na jednotlivých třídách a seznamujeme se všemi závaznými dokumenty MŠ.

Společně se zamýšlíme jak prožitkově obohatit a zpestřit pobyt dětí v MŠ. Seznamujeme rodiče s plánovanými akcemi, které nás čekají v průběhu celého školního roku – rozsvěcení vánočního stromu u MŠ, vánoční besídka s nadělováním dárků, karnevaly na jednotlivých třídách, zahradní slavnosti, dobrovolná iniciativa rodičů při údržbě naší krásné školky a zahrady, rozloučení s předškoláky... Na Vánoce pečou cukroví nejen děti v MŠ, ale i jejich maminky nás vždy překvapí cukrovím ze své kuchyně. Ve všech třídách je vždy co obdivovat. Do školky si s námi mohou přijít pohrát nejen naši budoucí kamarádi, ale i děti z prvních a druhých tříd ZŠ. Základní škola využívá i našeho lesoparku a dopravního hřiště ke svým aktivitám. Učitelky prvních tříd se účastní společné schůzky s rodiči budoucích prvňáků.

Rodiče jsou na všechny chystané a probíhající aktivity vždy předem upozorněni na nástěnkách v jednotlivých třídách MŠ a na internetových stránkách školy. Ve fotogalerii mají možnost shlédnout fotografie ze všech konaných akcí v MŠ. Ke zveřejňování fotografií svých dětí dali všichni rodiče písemný souhlas.

Internetové stránky pravidelně aktualizujeme a jejich nové provedení má u rodičů úspěch.

Veškeré snažení všech zaměstnanců školy a rodičů směřuje k tomu, aby u nás byly děti šťastné a spokojené.

Záměry pro další období:

- vytvářet cestu důvěry a vzájemné spolupráce
- neustále zajišťovat dostatečnou informovanost o dění mateřské školy
- podporovat a využívat aktivitu rodičů při aktivitách školy

4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ

MŠ Čtyřlístek tvoří čtyři třídy. Kapacita školy je 112 dětí, třídy jsou věkově smíšené. V současné době není kapacita zcela využita. Zápis do MŠ se koná každým rokem v květnu a děti jsou přijímány na základě kritérií vyhlášených ředitelkou školy. O termínu zápisu bývá veřejnost informována prostřednictvím plakátů, www stránek školy a v Žamberských listech. O přijetí dítěte rozhoduje ředitelka podle §34 zákony č. 561/2004 Sb., č.j. přijetých i nepřijatých dětí jsou vyvěšena na nástěnce školy a www stránkách školy.

Maminky s dětmi, které mají nastoupit, mají možnost kdykoli se zúčastnit dění ve třídách, aby adaptace dítěte na MŠ byla pro dítě co nejsnazší.

Na třídách je nastaven denní řád tak, aby byla splněna všechna kritéria, která se týkají stravování. Dětem jsou nabízeny různé činnosti tak, aby si dítě mohlo vybrat to, co mu vyhovuje - počínaje hrou až po řízenou činnost ve skupinkách nebo samostatně. Individuální přístup k dětem různých věkových kategorií zajišťuje překrývání pracovní doby učitelek. Často do vzdělávání zařazujeme metodu prožitkového učení, experimentování a pokusů, aby se dítě snažilo na vše přijít samo. Kdykoli má dítě potřebu soukromí, může využívat klidové koutky. Denní režim také zahrnuje pobyt venku v dopoledních i odpoledních hodinách. Při pobytu venku maximálně využíváme lesopark, který naši MŠ obklopuje.

Spojování tříd se děje pouze ve výjimečných případech, snažíme se mezi dětmi z různých tříd vytvářet přátelství navštěvováním mezi sebou a společnou hrou při pobytu venku.

Organizace dne v MŠ:	
6.15 - 7.00 hod.	scházení dětí ve třídách Berušek a Včeliček, volné hry a činnosti, rozcházení do kmenových tříd s třídní učitelkou, dopolední hry a činnosti,
7.00 - 9.30 hod.	řízená činnost, pohybové hry a zdravotní cvičení s otužováním 3x týdně – otevřená okna, bosé nohy
8.30 hod.	hygiena, samoobslužná svačina
9.30 - 11.30 hod.	pobyt venku, spontánní i řízené činnosti, sezónní činnosti, pohybové hry, poznávací činnosti
11.30 hod.	hygiena, oběd, osobní hygiena, příprava na odpočinek
12.00 - 14.00 hod.	odpočinek podle potřeby, klidnější individuální činnosti a hry
14.30 hod.	samoobslužná svačina, zájmové odpolední činnosti ve třídě, na terase, v lesoparku
16.00 hod.	ukončování činností ve třídách a odchod dětí do tříd Žabiček a Veverek
do 16,45 hod.	individuální činnosti ve třídách, odchod domů

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU „ČTYŘLÍSTEK JE KAMARÁD“

Cílem našeho programu je podporovat tělesný i duševní vývoj dítěte, umožnit dítěti přirozeně rozvíjet svou osobnost v kolektivu vrstevníků a poznávat svět, který ho obklopuje.

V předškolním vzdělávání dětí sledujeme a snažíme se naplnit tři základní rámcové cíle dané RVP PV:

- 1. Rosteme a rozvíjíme se** (rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání)
Tento cíl má rozvíjet dítě po stránce fyzické, psychické a citové.
- 2. Dobře se rozhlížíme, co je důležité** (osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost)
Tento cíl má seznamovat se základními hodnotami a jejich uznávání.
- 3. Já už vím-myslíme a uvažujeme** (získání osobní samostatnosti a schopnosti projevovat se jako samostatná osobnost působící na své okolí)
Tento cíl vede děti k poznání, že mohou svůj život svým chováním ovlivnit.

Předškolní vzdělávání se neodehrává formou izolovaných výchovných složek ani vzdělávacích oblastí, ale integrovaně, ve vzájemném propojení všech vzdělávacích oblastí. Školní vzdělávací program s tématem „Čtyřlístek je kamarád“ vypracovává pedagogická rada společně. Podrobně jsme rozpracovali 5 podtémat (integrovaných bloků) s jejich charakteristikou, přiřadili kompetence (rozdělené z RVP podle jednotlivých, námi vybraných identifikačních znaků a číselné řady jednotlivých úrovní), cíle a výstupy z jednotlivých vzdělávacích oblastí (označených barevně), které poté slouží k evaluaci a jsou ukazateli toho, zda se nám vše podařilo prostřednictvím vzdělávací nabídky splnit. Tento podrobně rozpracovaný ŠVP umožňuje pedagogům na úrovni TVP již jen samostatně navrhnout a rozpracovat tematické části s konkrétními činnostmi, tvořivě uskutečňovat své nápady s uplatněním své odborné způsobilosti. Každoročně se zúčastňujeme mládežnických projektů v oblasti ekologické a prevence kriminality a tím dále TVP obohacujeme. ŠVP je dokumentem otevřeným, na základě evaluační činnosti bude dotvářen.

6. VYSVĚTLIVKY A STRUKTURA ŠVP

- ▲ kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- * kompetence komunikativní
- kompetence sociální a personální
- ✓ kompetence činnostní a občanské

Dítě a jeho tělo (oblast biologická)

- Fyzický rozvoj a pohybová koordinace
- Jemná motorika, koordinace ruky a oka
- Sebeobsluha
- Zdraví, bezpečí

Dítě a jeho psychika (oblast psychologická)

Jazyk a řeč

- Výslovnost, gramatická správnost řeči, porozumění, dorozumívání, vyjadřování

Poznávací schopnosti a funkce, představivost, fantazie, myšlenkové operace

- Vnímání
- Pozornost, soustředění, paměť
- Tvořivost, vynalézavost, fantazie
- Rozlišování obrazných a grafických symbolů, grafické vyjadřování
- Časoprostorová orientace
- Základní před matematické představy, početní a číselné pojmy a operace
- Řešení problémů, učení

Sebepojetí, city, vůle

- Sebevědomí, sebeuplatnění
- Sebeovládání, přizpůsobivost
- Sebepojetí, city, vůle

Dítě a ten druhý (oblast interpersonální)

- Komunikace s dospělým
- Komunikace s dětmi, spolupráce při činnostech
- Sociabilita

Dítě a společnost (oblast sociálně-kulturní)

- Společenská pravidla a návyky
- Zařazení do společenství
- Kultura, umění

Dítě a svět (oblast environmentální)

- Poznatky, sociální informovanost
- Adaptabilita ke změnám
- Vztah k životnímu prostředí

7. VZDĚLÁVACÍ OBSAH

7.1. JÁ A ČTYŘLÍSTEK

Charakteristika:

Smyslem podtématu je pomoci dětem uvědomovat si a prožívat svoji identitu a osobní role, s nimiž se setkávají. Prostřednictvím vzdělávací nabídky děti poznávají a ztotožňují se s podobou vlastního těla a pohlaví. Naučí se přijímat a dokončovat úkoly, zažít radost z toho, co už umí a dovedou. Dokážou zvládnout situace, které vyplývají z jejich osobních rolí (člen rodiny, třídy, občan města, žák školy...). Uvědomí si svoje možnosti a limity, vyrovnají se s nimi a přizpůsobí jim své chování. Pochopí, že prožitky a projevy každého jsou jedinečné a spoluvytvářejí postoje k sobě sama.

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře pohody prostředí
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v MŠ, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní
- rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)

Očekávané výstupy:

- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)

- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání)
- rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost),
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodné zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- naučit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtíp a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádávat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát fair

Kompetence:

- 2 řeší problémy, na které stačí
- 2 známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- 4 při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů
- 4 pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a užívá je v dalších situacích
- ▲ 6 odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky i oceňovat výkony druhých
- ▲ 7 pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí
- ✓ 4 chápe, že se může o tom, co dělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- ✓ 2 dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky
- ✓ 1 svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- 1 samostatně rozhoduje o svých činnostech
- 1 umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- * 3 domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- * 1 ovládá řeč, hovoří ve vhodně zformulovaných větách

Nabídka činností:

- seznamování s vývojem a změnami lidského těla a jeho částí (hlavní smyslové orgány a jejich funkce, včetně pohlavních); sebeobsluha (hygiena, stolování, oblékání, úklid); věci kolem nás (předměty denní potřeby, hračky, pomůcky...)
- smyslové a psychomotorické hry; konstruktivní a grafické činnosti; hudební a hudebně pohybové hry
- dorozumívání mezi lidmi (zvuky, gesta, řeč, slova, věta, písmena, čísla, symboly); předměty a jejich vlastnosti (velikost, barva, tvar...); číselné a matematické pojmy (číselná řada, číslice...), prostorové pojmy a souvislosti; lidé a jejich vlastnosti (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti...), každý je jiný (přirozená různost lidí, já (individuální charakteristiky, osobnost, právo být sám sebou).
- námětové hry a činnosti; řešení myšlenkových i praktických problémů; hledání různých možností a variant, činnosti zaměřené k chápání pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s encyklopediemi)
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné, činnosti nejrůznějšího zaměření umožňující samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení; příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání; činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních
- vztahy mezi lidmi (kamarádství, přátelství, cizí lidé, ochrana osobního bezpečí); rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi...); mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarády); pravidla vzájemného chování (doma, v mateřské škole, na veřejnosti, herní pravidla)
- společenské role (dítě, dospělý, rodič, učitelka, role dané zaměstnáním); pravidla vzájemného styku (ohleduplnost, tolerance, spolupráce); mravní zásady; práce, pracovní činnosti a role (pracovní předměty, pomůcky, nástroje...)
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro děti zajímavé a přínosné
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuze nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)

7.2. ČTYŘLÍSTEK VE SPOLEČNOSTI

Charakteristika:

Snahou je naučit děti žít mezi svými kamarády a ve společnosti dospělých, jak v rodině, tak i v kolektivu cizích lidí. Přizpůsobit se pravidlům, která jsou daná v naší společnosti. Vytvářet pozitivní vztahy mezi kamarády, v rodině, ve škole a blízkém okolí. Chovat se obezřetně v neznámých situacích a při setkání s neznámými lidmi. Všimá si dění v blízkém okolí a umí si vážit práce a úsilí ostatních lidí.

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnost, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách

Očekávané výstupy:

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- rozhodovat o svých činnostech
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- odmítnout komunikaci, která je mu nepříjemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)
- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- zvládat běžné činnosti a požadavky na dítě kladené i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)
- osvojit si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všímat si změn a dění v nejbližším okolí

- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

Kompetence:

- 1 všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí
- 1 přirozenou motivaci k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- 8 nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu
- 7 chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou
- 7 uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- ▲ 3 má elementární poznatky o světě lidí, kultury
- ▲ 3 orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- 4 ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídí, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje
- 4 v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku
- 4 je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- 5 napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- 7 při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně
- 7 nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- * 6 průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- * 4 v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dospělými i s dětmi
- * 4 chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- ✓ 10 uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí e je hájit a respektovat
- ✓ 10 chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ✓ 6 zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje
- ✓ 6 je otevřený aktuálnímu dění
- ✓ 8 má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu a snaží se podle toho chovat
- ✓ 9 spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ✓ 5 má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení
- ✓ 5 k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně
- ✓ 5 váží si práce i úsilí druhých

Nabídka činností:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námetové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty)umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy na realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, kulturní programy)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, výtvarné, dramatické, hudební, hudebně pohybové, apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a třibení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizace, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role)a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává

- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamující dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

7.3. ČTYŘLÍSTEK V PŘÍRODĚ

Charakteristika podtématu:

Děti se učí vnímat roční období s jeho změnami a zákonitostmi, objevují rozmanitost přírody a její krásu, seznamují se se světem zvířat, rostlin, jejich životem a potřebami. Učí se chránit živou i neživou přírodu a vnímat, že i ony jsou součástí přírody. Prožívají tradice spojené s přírodou. Seznamují se s ekologickou problematikou a uvědomují si, že svým chováním mohou prostředí, ve kterém žijí, ovlivnit. Řeší problémy na základě bezprostřední zkušenosti, zkouší a experimentuje.

Dílčí vzdělávací cíle:

- **rozvoj a užívání všech smyslů**
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Očekávané výstupy:

- pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimát si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově
- rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)
- všimát si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje a že s těmito změnami je třeba v životě počítat), přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově - rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimát si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- prožívat radost ze zvládnutého a poznání
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí

Kompetence:

- 3 problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti
- 3 postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje
- ▲ 1 soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- ▲ 4 klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje
- ▲ 4 chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí
- ▲ 3 má elementární poznatky o světě přírody i techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách
- ✓ 11 ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- 6 spolupodílí se na společných rozhodnutích
- 6 přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- 6 dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- 2 uvědomuje si, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky
- * 1 samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog

Nabídka činností:

- pohybové činnosti a sport, příprava pokrmů, potraviny (zdravé životní návyky), ochrana osobního zdraví před škodlivými látkami a vlivy, návykovými látkami; ochrana bezpečí před úrazy, při setkání s cizími lidmi, jevy; věci kolem nás (sportovní náčiní a nářadí, pracovní pomůcky a jejich používání)
- dorozumívání mezi lidmi (zvuky, gesta, řeč), předměty a jejich vlastnosti (vůně, chuť, materiál, tvar), prostorové pojmy a souvislosti (v prostoru i v rovině), časové pojmy a souvislosti; lidé a jejich vlastnosti, dovednosti, city...
- pravidla chování v přírodě, pracovní činnosti a role (pracovní pomůcky, nástroje, jednoduché pracovní úkony a činnosti, řemesla...), kultura prostředí, ve kterém dítě žije, svět hudby, svět sportu...)
- životní prostředí, svět přírody, vědy, techniky a prostředí, v němž dítě žije (okolí domova, obce, školy...), příroda živá i neživá (rostliny, živočichové), přírodní jevy a děje (podnebí, počasí, roční období, změny v přírodě), látky a jejich vlastnosti (voda, vzduch, nerosty, přírodní materiály, umělé materiály...), životní prostředí a jeho ochrana (vliv člověka na prostředí, péče o okolí, ochrana přírody- ekologie-pokusy...), technické přístroje v okolí dítěte, co je nebezpečné (předměty, kontakt se zvířaty, běžné přírodní povětrnostní jevy, situace hromadně ohrožující), rozmanitosti přírody a světa a jeho řád (země, hory, řeky, pohory, světadíly, vesmír, planeta Země).

7.4. TVOŘIVÝ ČTYŘLÍSTEK

Charakteristika:

Úkolem je zaměřit se na činnosti podporující aktivitu, učení se „děláním“, poskytovat možnosti výběru, ale i odhadovat rizika svých činů. Zabývat se něčím a něco pro to udělat. Ze získaných zkušeností si utvářet pravidla a dále je uplatňovat v praktických situacích. Své prožitky, pocity a nálady vyjadřovat různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými...) K získávání vědomostí umět záměrně využívat knihy a encyklopedie. Podílet se na ekologických aktivitách (ekoprojekty).

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- rozvoj a kultivace estetického vnímání
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat
- rozvoj společenského i estetického vkusu
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- vytváření základů pro práci s informacemi
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit

Očekávané výstupy:

- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušeností k učení
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- prožívat radost ze zvládnutého a poznání
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- spolupracovat s ostatními
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- naučit se z paměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- naučit se nazpaměť krátké texty, úmyslně si zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“

- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- vyvinout volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachytit a vyjádřit své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a to, o čem přemýšlí a uvažuje, také vyjádřit
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- vnímat, že je zajímavé dozvědět se nové věci, využívat zkušeností k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.

Kompetence:

- 3 spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací
- 3 hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- 5 zpřesňuje si početní představy, využívá číselných i matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti
- ✓ 3 odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- ▲ 2 získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- ▲ 5 učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje
- ▲ 5 při zadané práci dokončí, co započalo
- ▲ 5 dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- * 2 dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- * 5 ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- * 7 dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

Nabídka činností:

- používání předmětů denní potřeby, hraček, pomůcek, sportovního náčiní a nářadí, výtvarné pomůcky, hudební nástroje, pracovní pomůcky- utvářet pravidla ze získaných zkušeností při jejich užívání
- předávání informací čtením knih, návštěvou divadla, dramatizací...

- sbírání přírodního materiálu, pozorování živočichů na naší zahradě
- pozorování v průběhu celého roku, změny v přírodě, přírodní jevy- vysvětlení a důležitost v průběhu ročního období, ochrana přírody – úklid zahrady MŠ, chování v přírodě, sběr papíru, ekoprojekty
- pokusy (rychlení semen rostlin, voda v ročních obdobích, zpracování papíru, zpracování rostlinného odpadu, odpovědnost ke svému pokusu, vydržet, udělat si závěr z pozorování)
- netradiční pracovní techniky s různými materiály – zdokonalovat a seznamovat se s nimi
- simulace nebezpečných situací – zvířata, technické přístroje, látky ohrožující zdraví lidí, zvířat i přírody
- prostorové pojmy a souvislosti, početní představy, číselné a matematické pojmy v souvislostech
- sdělovat své požítky, pocity, nálady a dobrat se k nějakému výsledku

7.5. ZDRAVÝ ČTYŘLÍSTEK

Charakteristika podtématu:

Podporujeme zdravý životní styl, vedeme děti k tomu, aby dbaly na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých. Učíme děti, aby chápaly, že lidé jsou jedineční a je potřeba k jejich odlišnostem být tolerantní a ohleduplní. Jako negativní by měly vnímat šikanu, ponižování, agresivitu, násilí, nespravedlnost a umět se těmto jevům bránit. Nevyhýbáme se ani problematice drog, kouření a jiných závislostí.

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci
- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování

- vyjádřit souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- prožívat a dětským způsobem projevoval, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- zachovávat správné držení těla
- zvládnout základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobit jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- zvládnout sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, sportovním náčiním a nářadím
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Kompetence:

- 9 chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou
- 9 dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování
- 3 dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování
- 3 vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- 8 je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným
- ▲ 4 poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- 6 rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit
- * 8 ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit
- * 8 má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku
- ✓ 12 dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)
- ✓ 7 chápe, že zájem o to, co se kolem něj děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky

Nabídka činností:

- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí (hlavní smyslové a tělesné orgány a jejich funkce)
- vývoj člověka (narození, růst těla a jeho proměny)
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení, dětská jóga)
- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky, poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezónní činnosti, míčové hry, činnosti s využitím průlezek, skluzavek, hopsadel, kolotoče na zahradě MŠ, tělovýchovné náčiní ve třídě...)
- smyslové a psychomotorické hry
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí...)
- činnosti směřující k vytváření zdravých životních návyků (pohybové činnosti a sport, dodržování délky pobytu venku, zdravá výživa, příprava pokrmů, potraviny...)
- činnosti směřující k ochraně osobního zdraví (péče o čistotu a zdraví, ochrana před škodlivými látkami a vlivy, návykovými látkami a závislostmi, prevence onemocnění)
- činnosti směřující k ochraně bezpečí dětí (poučení dětí na začátku školního roku, varování před úrazy, nebezpečím hrožících při hrách, v dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi, kontakt se zvířaty, léky, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace)
- využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy-Velká dopravní soutěž ve spolupráci s koordinátorem Besipu pro pardubický kraj a městskou policií na dopravním hřišti MŠ
- beseda s policisty
- setkání s hasiči, cvičný poplach v MŠ, účast na akci Maják
- činnosti zaměřené k přivolání pomoci v případě nebezpečí, seznámení s telefonními čísly 150, 155, 158
- vycházky do okolí MŠ, na dopravní hřiště u ZŠ (vždy poučení dětí o dodržování pravidel bezpečnosti, bezpečnostní vesty, bezpečnostní terčík)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- činnosti zaměřené k posilování obranyschopnosti dětí, návštěvy solné jeskyně, otužování dětí, dodržování pitného režimu v průběhu celého dne, možnost čištění zubů po obědě..
- celoroční využívání zahrady pro hry, relaxaci a sportovní vyžití dětí
- logopedická intervence, individuální logopedické chvilky
- vyprávění, poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a ponaučením
- činnosti podporující kamarádství, přátelství, toleranci, spolupráci...

8. SPECIFICKÉ VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY

8.1. PROGRAM PRO PRÁCI S NADANÝMI DĚTMI

Dítě má právo být rozpoznáno jako nadané v co možná nejnižším věku a dlouho před tím, než začne svůj potenciál projevovat v mimořádných výkonech. U nadaných dětí jsou již v tomto období pozorovatelné projevy, které se svou kvalitou i kvantitou liší od běžné interakce dítěte stejného věku se svým okolím. Vzájemně porovnávat chování a projevy dětí však lze u dětí stejné socioekonomické úrovně a kulturního zázemí. Rodiče a učitelky mateřských škol mohou takové projevy pozorovat a registrovat, protože jsou v každodenním styku s dítětem. Je třeba si všimnout zejména chování dítěte a jeho projevů v následujících **oblastech**:

- Oblast jemné a hrubé motoriky
- Kreativní oblast
- Intelektová oblast
- Oblast řeči
- Sociální oblast
- Specifické oblasti

Cíle:

- ve spolupráci s PPP správně diagnostikovat mimořádně nadané dítě a vytvořit pro něj vhodný individuální vzdělávací plán (IVP)
- respektovat individuální potřeby dítěte
- vytvořit optimální podmínky pro všestranný rozvoj osobnosti dítěte
- rozvíjet a podporovat mimořádné schopnosti dítěte v oblasti, v níž vyniká a soustavně podněcovat i rozvoj v dalších oblastech

Charakteristika programu:

Program pro práci s nadaným dítětem je vypracován na základě RVP PV doplňuje ŠVP a TVP a je s nimi v souladu. V případě, že v některé ze tříd diagnostikováno mimořádně nadané dítě, slouží tento program jako podklad pro vypracování IVP. Obsah i podmínky IVP jsou přizpůsobeny mimořádným schopnostem dítěte a doplněny nabídkou dalších aktivit podle zájmu a mimořádných schopností dítěte. Rozvoj a podpora těchto schopností je organizována tak, že neomezuje pestrost a širší obvyklé vzdělávací nabídky.

Vzdělávací obsah programu:

- tvořivé hry a činnosti
- vzdělávání mimořádně nadaného dítěte probíhá v integraci mezi ostatními dětmi
- prožitkové a interaktivní učení
- činnosti na rozvoj a podporu mimořádných schopností dítěte
- činnosti na rozvoj schopností dítěte v oblasti, které jsou potlačovány mimořádným nadáním v oblasti jiné

Činnosti a náměty:

- experimentování a pokusy s mikroskopem, přírodninami
- prohlížení encyklopedií a naučných knih
- hry na rozvoj a podporu mimořádných schopností dítěte
- respektujeme zájmy, nápady a kreativitu dítěte
- poskytujeme dětem dostatek možností ke zkoumání předmětů a různých materiálů užitečných pro rozvoj individuálních schopností

Spolupráce s rodiči:

Při práci s nadaným dítětem pedagogické pracovnice spolupracují s odborníky s pedagogicko-psychologické poradny a s rodiči, dbají na všestranný rozvoj dítěte a podporu mimořádných schopností. Pedagogové navazují na doporučení pracovníků PPP a jsou mezičlánekem mezi odborníky a rodičem.

Závěry:

V současné době nemáme žádné dítě, které se projevuje mimořádnými schopnostmi a nadáním. V případě přijetí takového dítěte bude pedagogickým pracovnícem doporučeno prostudovat odbornou literaturu zaměřenou na práci s nadaným dítětem.

8.2. PROGRAM NA PŘIROZENÝ ROZVOJ ŘEČI

Cíl: Všestranně podněcovat děti ke spontánnímu mluvení a chuti k mluvení. Dítě, které odchází z mateřské školy do školy základní, by mělo být bez řečových vad a poruch, a tím i bez řečového a komunikačního handicapu v kolektivu vrstevníků a dospělých.

Plněním cíle rozvíjíme:

- motorické schopnosti a dovednosti dětí v oblasti hrubé motoriky a v oblasti jemné motoriky ruky a motoriky mluvidel
- zlepšit prostřednictvím poslouchání a pozorování paměť pro mluvenou řeč
- komunikativní dovednosti a kultivovaný projev
- schopnost zrkové analýzy
- schopnost všímát si shodných znaků
- schopnost rozpoznávat slyšená slova
- smyslové vnímání, tvořivé myšlení, představivost a fantazii dětí

Charakteristika programu:

Program se věnuje rozvoji řeči, komunikaci, kultivaci řečového projevu předškolního dítěte. Zabývá se prevencí poruch řeči. Velký důraz je kladen na vztah k rodnému jazyku, mateřštině. Všestranně podněcujeme děti ke spontánnímu mluvení a chuti k mluvení, zdokonalujeme mluvní plynulost, rozvíjíme smyslové vnímání, slovní zásobu, tvořivé myšlení, představivost a fantazii dětí. Plněním cílů programu dochází k budování jazykových kompetencí dětí v souladu s RVP PV. Program přirozeného rozvoje řeči neprobíhá izolovaně, ale prolíná do dalších programů školy a je součástí ŠVP MŠ.

Vzdělávací obsah programu:

- kolektivní jazykové chvíle (jazykové hry na rozvoj řeči jsou směřovány pro všechny děti)
- individuální logopedické chvíle (pro děti s vadou výslovnosti, navazujeme na práci klinického logopeda a ve spolupráci s rodiči)
- ke splnění cíle využíváme především hry
- každodenní činnosti v průběhu celého dne v MŠ
- hravou formou prostřednictvím obrázků a hraček
- dostatečný prostor k mluvení a komunikaci dětí

Spolupráce s rodiči:

Při logopedických chvílách pedagogické pracovnice navazují na práci klinického logopeda a ve spolupráci s rodiči dbají na správnou výslovnost svěřených dětí. Rodiče poskytují materiál, informace o činnosti logopeda, kterého s dítětem navštěvují.

Závěry:

Na naší mateřské škole logopedické preventistky pracují s dětmi při kolektivních logopedických chvílách. Při své práci využívají logopedické sešity, logopedické maxi pexeso a jiných odborných knih z oblasti rozvoje řeči a logopedie.

8.3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S PŘIZNANÝMI PODPŮRNÝMI OPATŘENÍMI

IVP pro děti s přiznanými podpůrnými opatřeními tvoří třídní učitelky pod vedením speciálního pedagoga na základě doporučení ŠPZ, jsou odpovědné za jeho průběh tvorby, realizaci a vyhodnocování. Podmínky pro vzdělávání dětí musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí, stanovuje je školský zákon a vyhláška č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných. Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit (případně umožnit):

- uplatňování principu diferenciaci a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání;
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí;
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající věku dítěte a stupni postižení;
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte, školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci s odborníky mimo oblast školství;
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy;
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření

Závěry:

V současné době pracují v mateřské škole 1 asistentka pedagoga a 1 školní asistentka.

8.4. PROGRAM EVVO

Jedním z požadavků EVVO (**environmentální vzdělávání, výchova a osvěta**) je důraz na **pobyt na čerstvém vzduchu, a to za každého počasí**. Rodiče tak musí být připraveni dítě správně oblékat a vybavit jej i vhodným náhradním oblečením, zejména za deštivých dnů. Dítě, které si hraje venku, leze po stromech, sedí v pískovišti nebo pracuje na záhonku, se častěji zašpiní, tu a tam se objeví nějaká ta díra na kalhotách nebo tričku. Neméně podstatná je i vhodná obuv. Do deště patří gumové holínky, pro venkovní prostory je nutná obuv, která pevně sedí na noze a neklouže.

Úzká spolupráce se školkou je však přínosná oboustranně. Rodiče vidí, co se jejich dítě učí, o co se zajímá, jak se projevuje v kolektivu a jak se mu věnují jeho učitelé, kteří mají možnost měnit prostředí výuky a využít tak maximálně zahradu, lesopark a hřiště v přírodním stylu. Rodiče mají možnost se aktivně podílet na organizaci školních aktivit, klást otázky, komunikovat své připomínky a spolu s pedagogy hledat nejlepší řešení případných problémů.

EVVO se rozumí všestranné rozvíjení klíčových kompetenci (definovaných v RVP PV – závazný dokument platný v ČR) v kontextu vzájemných vztahů mezi člověkem a životním prostředím, s důrazem na vyvážené působení nejen společenských, ale i přírodních faktorů. Jde tedy o motivaci a poskytnutí příležitostí k dosažení znalostí, dovedností, postojů a návyků k ochraně a zlepšování životního prostředí, k utváření hierarchie životních hodnot slučitelných s udržitelným rozvojem, k smysluplnému jednání a tvořivosti ve prospěch životního prostředí, k udržitelnému způsobu života a k udržitelným vzorcům chování jednotlivců, skupin i společnosti jako celku. Nezanedbatelná je provázanost EVVO s problematikou zdraví a zdravého životního stylu. Program EVVO je v naší mateřské škole realizován v rámci „Skřítkovi naučné stezky“, která je doplňována edukativními, přírodními prvky na zahradě MŠ.

8.5. SPECIFIKA PRÁCE S DVOULETÝMI DĚTMI

Věcné podmínky:

Naší MŠ navštěvují dvouleté děti. Zařazujeme je do společné, věkově stejné třídy (2 - 4 letá třída). V této třídě je věnován dostatek času na adaptaci dětí, v úzké spolupráci s rodiči dětí a zcela v souladu s individuálními potřebami dítěte. Děti si pomalu a postupně zvykají na pobyt v mateřské škole, na každodenní činnosti, od prvopočátku jsou vedeny k samostatnosti v sebeobsluze, hygieně, stolování. Učí se komunikovat s ostatními dětmi, s učitelkou, spolupracovat, hrát si ve skupinách. Společně si vytváří jednoduchá třídní pravidla a rituály, která se pomalu učí respektovat.

Mladší děti potřebují více volného prostoru, kde procvičují zejména hrubou motoriku, potřebují mít přehledný prostor pro zvládnutí koordinace pohybu a prostorovou orientaci (tzn., ponecháváme volný prostor v herně pro spontánní pohybové aktivity dětí, volný prostor na zahradě atd.).

Třída, kterou navštěvují dvouleté děti, je vybavena nábytkem na míru (je přizpůsobená výška stolečků a židliček, skříněk, apod.). Je vybavená dostatečným množstvím dětských kočárků, větších aut, velkých molitanových kostek v různých tvarech a barvách (ježek, houby, dřevo, louka, stromy apod.), doplněny jsou leporela do knihovniček pro dvouleté děti a didaktické hry. Ve třídě máme hračky, se kterými děti mohou manipulovat, rozkládat je, skládat a vkládat. U dětí tak dochází k přirozenému rozvoji manipulačních schopností. Vhodným doplněním jsou stavebnice z větších prvků, které lze stavět na sebe, děti se tak učí rozlišovat méně a více, polohu dole a nahoře a učí se rozlišovat velikost. Řešíme přístup k hračkám a pomůckám tak, aby nežádoucí předměty byly dětem nedostupné (uzavíratelné skříňky, vyšší police atd.). Dbáme na bezpečnost dětí a nastavujeme pravidla používání hraček a pomůcek. Pro pobyt venku maximálně využíváme zahrady. Je vybavena kvalitními bezpečnými hracími prvky, má různorodou povrchovou úpravu a terénní nerovnosti. Zahrada poskytuje dětem příležitost k rozvoji motorických dovedností a také jim nabízí možnosti k nejrůznějším aktivitám.

Životospráva:

Děti mladší tří let potřebují výrazně více spánku a odpočinku než starší děti (přizpůsobujeme režim dne). Víme, že se malé děti dříve unaví, nevydrží u jedné činnosti tak dlouho jako děti starší, na každou činnost potřebují více času a pomoci dospělého. Po náročném dopoledním programu potřebují více času na jídlo a dostatek času na spánek po obědě. Vytváříme dětem co nejklidnější prostředí a necháváme. U dvouletých dětí zejména v prvních měsících školního roku se nám osvědčilo na toaletu a pitný režim využívat frontální formu v pravidelných časových intervalech. Mladším dětem více vyhovuje bezpečné, uzavřené prostředí zahrady a důležitá je i blízkost hygienického zázemí.

Psychosociální podmínky:

Společně s rodiči dvouletých dětí se snažíme již s předstihem (zápis, informační schůzky po zápise aj.) domluvit na procesu postupné adaptace. Doporučujeme rodičům, aby dětem čas strávený v MŠ postupně navyšovali. V prvních dnech není určitě vhodné, aby dítě trávilo v MŠ celou pracovní dobu. Navrhujeme rodičům, aby po vzájemné

domluvě s dětmi zařadili společný rituál při loučení – např. dítě dá rodiči pusu, zamává a do třídy si vezme oblíbenou hračku. Respektujeme způsob výchovy dítěte v rodině a naopak vedeme rodiče k tomu, aby respektovali pravidla nastavená v MŠ.

Organizace:

Při přípravě na činnosti pro děti mladší tří let si musíme uvědomit zvláštnosti tohoto věku. Takové dítě si neumí vyhledat hru samo, potřebuje podněcovat a ukazovat možnosti. Činnosti musíme často realizovat individuálně nebo ve dvojicích (zejména výtvarné a pracovní činnosti). Děti mladší tří let udrží zpravidla pozornost kratší dobu. Potřebují na provedení činnosti více času. Zpravidla nepokračuje v předchozí hře. Potřebuje více klidu. Snažíme se maximálně omezovat spojování tříd. Učitelky, které vzdělávají děti raného věku, volí správné metody a formy práce, přizpůsobují činnosti a denní režim potřebám dětí. Neupínají se na zvládnutí činností. Nejdůležitější je trpělivost, klid a pohoda ve třídě. Největší prostor má volná hra a pohybové aktivity. V této třídě jsou dvě paní učitelky a chůva.

8.6. DISTANČNÍ VÝUKA

Novela školského zákona, zavádí pro děti povinnost účastnit se distanční výuky jako součásti povinné školní docházky. Povinná výuka na dálku se má týkat krizového stavu podle krizového zákona nebo uzavření škol z nařízení ministerstva zdravotnictví či krajské hygienické stanice.

Mateřská škola bude povinna poskytovat vzdělávání distančním způsobem pouze dětem, pro které je předškolní vzdělávání povinné. Bude ho muset spustit tehdy, pokud do školky nebude moc přijít víc než polovina dětí, kterých se povinná předškolní výchova týká.

Omlouvání docházky dětí po dobu distanční výuky:

U dítěte s povinným předškolním vzděláváním má zákonný zástupce povinnost omluvit jeho účast v distanční výuce bez zbytečného odkladu. Po návratu do mateřské školy omluví dítě do omluvného listu.

Možné formy distanční výuky v MŠ:

- Elektronicky – e-mail, webové stránky školy
- Osobně – zákonný zástupce dítěte si vyzvedne učivo a úkoly v MŠ.

Třídní učitel komunikuje s rodinou dítěte vybranou formou distanční výuky – zasílá vzdělávací nabídku, pracovní listy, náměty na výtvarnou výchovu a pohybové aktivity, tipy a náměty na zábavné i výukové aktivity s dětmi v domácím prostředí. Zpětná vazba – odevzdání zadaných úkolů v mateřské škole.

8.7. JAZYKOVÁ PODPORA DĚTEM S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA

Děti – cizinci, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk, uzpůsobit tomu didaktické postupy a děti cíleně podporovat v osvojování českého jazyka.

Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání. V takovém případě zřídí ředitel mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů. Vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je v rozsahu 1 hodiny týdně, vzdělávání je povinné. Ve skupině je možné mít max 8 dětí – cizinců.

Podpůrným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

Pokud má mateřská škola v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání 1 až 3 děti – cizince v povinném předškolním vzdělávání, bude jim poskytována individuální jazyková podpora v rámci vzdělávacích činností dle školní vzdělávacího programu.

9. EVALUAČNÍ SYSTÉM

Jde o systematické, průběžné a plánované vyhodnocování, které slouží ke zlepšení vzdělávacího procesu i podmínek vzdělávání. Cílem je zkvalitnění práce v MŠ ve prospěch dětí.

Vnější evaluace:

- Názory rodičů
- Názory vedení a pedagogů školy
- Pedagogicko-psychologická poradna
- Základní školy
- Zřizovatel
- Krajský úřad
- Česká školní inspekce
- Hygienická stanice
- Další veřejnost

Vnitřní evaluace:

Na úrovni školy:

- vlastní hodnocení školy
- hospitace pedagogických pracovníků
- kontrola práce personálu
- hodnocení ŠVP a jeho soulad s RVP PV
- hodnocení pedagogů i nepedagogů na základě autoevaluace
- hodnocení spolupráce s rodinou a s ostatními subjekty

Na úrovni třídy:

- diagnostika třídy
- diagnostika dítěte, individuální plán pro děti s OŠD
- sebereflexe pedagoga
- hodnocení TVP - každoročně komplexně vyhodnocujeme práci na třídě a zaměřujeme se na tyto **oblasti**:

○ **Naplnění cílů programu**

- Je ŠVP v souladu s RVP?
- Vede výběr tematických částí k plnění cílů programu?

○ **Kvalita podmínek vzdělávání**

Věcné podmínky, životospráva, psychosociální podmínky, organizace, řízení, personální podmínky, spoluúčast rodičů – **hodnotíme:**

- Prostory školy a školní zahrady z hlediska funkčnosti a bezpečnosti pro skupinové i individuální hry, zdravotní aspekt
- Vybavení materiálem, nábytkem, pomůckami, tělovýchovným nářadím
- Vybavení hračkami – jejich kvalita, skladba, dostupnost, obměna
- Výzdoba prostor školy – estetické uspořádání
- Plnění bezpečnostních a hygienických norem
- Dodržování pitného režimu
- Skladba jídelníčku, variabilnost, vyváženost, plnění spotřebního koše
- Dostatek pohybu na čerstvém vzduchu
- Respektování individuálních potřeb jednotlivce – aktivita, odpočinek, soukromí
- Rovnocenné postavení všech dětí
- Dodržování vnitřního řádu a pravidel
- Podpora v samostatnosti dětí

- Podpora vztahů dítě x dítě, dospělý x dítě
- Pružnost denního režimu podle aktuálních potřeb dětí
- Vyváženost spontánních a řízených aktivit
- Vše vychází ze zájmu a potřeb dětí
- Zajištění odbornosti a profesionality pedagogů
- Vztah pedagogů k dětem a rodičům
- Možnosti dalšího vzdělávání pedagogů

○ **Obsah a průběh vzdělávání**

- Směřují třídní plány k plnění školního vzdělávacího programu?
- Jsou zvolena vhodná podtémata a tematické části?
- Je plánování pomocí třídního plánu funkční?
- Vedou činnosti nabízené v TP k naplňování všech klíčových kompetencí?
- Jsou ve vzdělávací nabídce zastoupené činnosti ze všech pěti oblastí RVP PV?
- Rozvíjejí nabízené činnosti poznatky, schopnosti, dovednosti a všechny smysly dětí?
- Jsou respektovány individuální potřeby každého dítěte?
- Jsou vytvářeny vhodné individuální plány pro děti zdravotně znevýhodněné, se speciálními potřebami, s odloženou školní docházkou, mimořádně nadané?
- Jsou použity vhodné metody a formy při uplatňování cílů třídního programu?

○ **Výsledky vzdělávání u dětí**

- Účastní se děti aktivně nabízených činností?
- Využívají děti získané poznatky a dovednosti při hrách a herních činnostech?
- Dokáží se soustředit?
- Navrhují vlastní řešení, umí se vhodným způsobem domluvit s vrstevníkem a učitelkou?
- Rozvíjejí spontánní hry s vrstevníky? Uplatňují fantazii a představivost?
- Vyjadřují samostatně své myšlenky?
- Zvládají sebeobsluhu a sebehygieny?
- Odrazily se metody a formy vzdělávání použité v integrovaných blocích ve výsledcích vzdělávání dětí?

○ **Evaluační techniky a prostředky**

- běžné pozorování, hospitace, rozhovory, společné diskuse učitelek, rozbor dokumentace, analýza vzdělávacích programů, analýzy prací dětí, dotazníky...

- **Záznam sebehodnocení**
 - silných a slabých stránek učitelky
 - cílů, které si učitelka stanovila a jejich naplnění
 - plánů dalšího vzdělávání
 - největších úspěchů ve školním roce
 - toho, co se daří a proč
 - toho, co ztěžuje práci
 - pomoci kolegům a vzájemného předávání zkušeností
 - sebevzdělávání (samostudia)

Tabulka vnitřní evaluace (na úrovni třídy a školy), výchovně vzdělávací práce:

Četnost hodnocení, kdo hodnotí?

Zaměření	Časová frekvence	Forma zpracování
každodenní zhodnocení vých. vzděl. práce a info o dětech	denně	ústně, indiv. postřehy v tř. knize
evaluace a zhodnocení tematické části	po ukončení tematické části	písemně v TVP, příp. několika částí
evaluace a zhodnocení dílčí tematické části	po ukončení dílčí tematické části	písemně v TVP
kompetence, ke kterým směřujeme	po ukončení dílčí tematické části	písemně v TVP a tř. knize
záznam BOZ	při nástupu dítěte, před akcí, výletem	označeno ve tř. knize
předložení třídní knihy ředitelce školy	1x měsíčně předložení ředitelce ke kontrole	/
individuální záznamy o dětech vyžadujících zvýšenou péči	průběžně	písemně, indiv. plány
indiv. diagnostika dítěte	průběžně	záznamový arch – ukládá se při odchodu dítěte z MŠ
charakteristika třídy	1 x ročně na začátku školního roku	písemně

hodnocení TVP	1 x ročně na konci školního roku	písemně
hospitace ředitelky u pedagogických pracovníků	plán hospitací, průběžně	písemný záznam, rozhovor
kontrola plnění projektů	průběžně	vyúčtování součástí rozpočtu školy, ředitelka
plnění plánu EVVO	průběžně	konec školního roku
kontrola logoped. prevence	průběžně	písemně, logopedické preventistky

Provozní a věcné podmínky školy a vzdělávání:

Zaměření	Časová frekvence	Forma zpracování
	při zásadních změnách	SWOT analýza, cílené dotazníky a ankety, rozhovory

Kultura školy, klima školy

Zaměření	Časová frekvence	Forma zpracování
autoevaluace pedagog. a nepedagog. pracovníků	průběžně, 1x za 2 roky	dotazník

Názory, připomínky, náměty rodič. veřejnosti

Zaměření	Časová frekvence	Forma zpracování
v souvislosti s přijetím nových dětí – očekávání rodičů	při informační schůzce	ankety, dotazníky, diskuse
cyklické zjišťování názorů, připomínek a námětů	při společných schůzkách, táborech	ankety, dotazníky, diskuse